

ดร. นิเวศน์ เหมวชิรวรากร

ฝ่าวิกฤติหุ้น ด้วย VI พันธุ์แท้

เมื่อตลาดหุ้นไม่สดใส
ผลตอบแทนต่ำเกินไป
“VI พันธุ์แท้” ต้องปรับตัว

- โฟกัสที่พื้นฐานหุ้น มากกว่าการมอง Story ทีวี ของหุ้น
- ใช้เหตุผลกับการลงทุนให้มากขึ้น
แล้วลดอารมณ์ให้น้อยลง
- ลดการมองหุ้นระยะสั้น แล้วหันมาลงทุนระยะยาว

กรณีที่ต้องการซื้อจำนวนมาก เพื่อใช้สอน ฝึกอบรม ส่งเสริมการขาย หรือเป็นของขวัญพิเศษ กรุณาติดต่อสอบถามราคาพิเศษได้ที่ ฝ่ายขาย บริษัท ซีอีดูเคชั่น จำกัด (มหาชน) โทร. 0-2826-8222 หรือโทรสาร 0-2826-8356-9

ผ่าวิกฤติหุ้นด้วย VI พันธุ์แท้

โดย ดร. นิเวศน์ เหมวชิรวรากร

ราคา 220 บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย โดย ดร. นิเวศน์ เหมวชิรวรากร © พ.ศ. 2562

ห้ามคัดลอก ลอกเลียน ดัดแปลง ทำซ้ำ จัดพิมพ์ หรือกระทำการอื่นใด โดยวิธีการใดๆ ในรูปแบบใดๆ ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ เพื่อเผยแพร่ในสื่อทุกประเภท หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ นอกจากจะได้รับอนุญาต

4 1 0 - 4 7 6 - 2 5 6

0 2 6 6 7 8 9 0 1 5 4 3 2

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

นิเวศน์ เหมวชิรวรากร.

ผ่าวิกฤติหุ้นด้วย VI พันธุ์แท้. -- กรุงเทพฯ : ซีอีดูเคชั่น. 2562.

256 หน้า.

1. หุ้นและการเล่นหุ้น. 2. การลงทุน.

I. ชื่อเรื่อง.

332.6322

ISBN : 978-616-08-3325-2

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย

บริษัท ซีอีดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
SE-EDUCATION PUBLIC COMPANY LIMITED

เลขที่ 1858/87-90 ถนนเทพรัตน แขวงบางนาใต้ เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทรศัพท์ 0-2826-8000

ฟิวเจอร์

กระดาษถนอมสายตา

ห่วงใยสายตาคุณ

www.greenroad.com

พิมพ์ที่ บริษัท วี.พรินท์ (1991) จำกัด

เลขที่ 23/71-72 หมู่ 1 ซอยเทียนทะเล 10 ถนนบางขุนเทียน-ชายทะเล แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ 10150

โทรศัพท์ 0-2451-3010 นายวิชัย กาญจนพัฒนา ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2562

หากมีคำแนะนำติชม ติดต่อได้ที่ comment@se-ed.com

ค้นหาหนังสือที่ต้องการ ได้เร็ว ทันใจ ที่ www.se-ed.com

คำนำ

หลัง จากที่เป็น “VI ผู้มุ่งมั่น” นานมาแล้ว ผมก็ค่อยๆ ลดความเชื่อถือนั่นในสิ่งที่ “ไม่ค่อยมีเหตุผล” ไม่ต้องพูดถึงเรื่องของ “โชคลาง” ต่างๆ ที่ผมคำนึงถึงน้อยเต็มที อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ผมทำมากขึ้นก็คือ **การเชื่อใน “ประวัติศาสตร์” ว่าเป็นสิ่งที่ “มีพลัง”** กล่าวคือ ประวัติศาสตร์นั้นผมเชื่อว่ามันมักจะ “ซ้าร่อย” อาจจะไม่เหมือนเดิมทั้งหมด แต่มันก็มีทิศทางหรือมีความละม้ายคล้ายคลึงสิ่งที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เหตุผลที่เป็นเช่นนั้นก็อาจจะมึ แต่ผมก็มักจะหาไม่เจอ และอธิบายไม่ได้

ในเรื่องของตลาดหุ้นไทยนั้น ผมคิดว่ามีประวัติศาสตร์เรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้น นั่นก็คือ เมื่อตลาดหุ้นดีขึ้น คือให้ผลตอบแทนที่เป็นบวกในปีหนึ่ง หรืออย่างมากก็สองปี แล้วปีต่อมามันก็มักจะไม่ดี ยิ่งปีที่ติดนั้นดีมาก ปีต่อไปก็มีแนวโน้มว่าจะไม่ดีมากขึ้น และในทางตรงกันข้าม เมื่อตลาดเลวร้ายปีหรือสองปีแล้ว ปีต่อไปก็มักจะดีขึ้น ยิ่งเลวร้ายมาก ก็จะตามด้วยปีที่ดีมาก โอกาสที่หุ้นจะดีสามปีซ้อน หรือเลวร้ายสามปีซ้อนนั้น มักจะมีโอกาสเกิดขึ้นน้อย อาจจะมียกเว้นก็เฉพาะในยามที่ตลาดฟื้นตัวจากวิกฤติ หรือในยามที่ตลาดเกิดวิกฤติ

ในปี 2559 และปี 2560 ตลาดหุ้นนั้นดีมาก ให้ผลตอบแทนรวมกันถึง 36 เปอร์เซ็นต์ และถ้ารวมปันผลด้วยก็น่าจะกว่า 40 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่การฝากเงินน่าจะได้ออกเบี่ยไม่เกิน 2-3 เปอร์เซ็นต์ และการลงทุนซื้อหุ้นกู้หรือพันธบัตรก็น่าจะให้ผลตอบแทนสองปีไม่น่าจะเกิน 7-8 เปอร์เซ็นต์

ดังนั้น เมื่อเริ่มปี 2561 ผมเองก็ทำนายว่ามันน่าจะเป็นปีที่ “ไม่ดี” ทั้งๆ ที่ตอนปลายปี 2560 ทุกอย่างดูเหมือนจะสดใส ดัชนีตลาดหุ้นปรับตัวขึ้นอย่างแรง และยังดีขึ้นต่อเนื่องจนถึงปลายไตรมาส 1 ก่อนที่มันจะค่อยๆ ปรับตัวลดลงจนถึงสิ้นปี 2561 ที่ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ลดลงประมาณ 11 เปอร์เซ็นต์ ประวัติศาสตร์ “ซ้ำรอย” อีกครั้งหนึ่ง

ในส่วนพอร์ตหุ้นของผมเองนั้น เนื่องจากผมไม่สามารถหาหุ้นที่น่าสนใจลงทุนได้เลย อาศัยอิงจากการที่หุ้นไทยอยู่ในสภาวะที่ค่อนข้างแพง โดยเฉพาะในหุ้นที่ค่อนข้างมีพื้นฐานที่ดี ส่วนหุ้นที่ถูกเองนั้น เกือบทั้งหมดก็เป็นหุ้นแนวโภคภัณฑ์ที่กำไรไม่ค่อยแน่นอนที่ผมไม่ค่อยอยากเสี่ยงที่จะลงทุน เหนือสิ่งอื่นใด ผมเองก็เหลือเงินสดไม่มากนัก และผมอยากจะเก็บมันไว้ซื้อหุ้นในยามที่ตลาดหุ้นอาจจะตกหนัก หรือกลายเป็นวิกฤติ ดังนั้น ปี 2561 ทั้งปีจึงเป็นปีที่ผมไม่ได้ทำอะไรเลย ไม่ซื้อหรือขายหุ้นแม้แต่ตัวเดียว

ปี 2561 นั้น ถ้ามองจากภาพรวม ตลาดหุ้นไม่ได้เป็นวิกฤติหรือเลวร้ายอะไรนัก เพราะการที่ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ลดลงมา 11 เปอร์เซ็นต์ หรือถ้ารวมปันผลรับ 3 เปอร์เซ็นต์ อาจจะขาดทุนไม่เกิน 8 เปอร์เซ็นต์ หลังจากที่เคยให้ผลตอบแทนติดต่อกัน 2 ปี ถึงประมาณ 42 เปอร์เซ็นต์ นั้น ต้องถือว่าเป็นเรื่อง “ธรรมดา” อย่างไรก็ตาม ปี 2561 นั้น ในภาพย่อยซึ่งซ่อนอยู่ในภาพใหญ่ก็คือ ตลาดของหุ้นตัวกลางและตัวเล็ก ซึ่งเป็นหุ้นที่นักลงทุนส่วนบุคคลชอบเล่นนั้นตกลงมาแรงมาก ดัชนีของหุ้นตัวเล็กและหุ้นตัวเล็กและกลางที่เป็นหุ้น “ยอดนิยม” ที่เคยปรับตัวขึ้นไปสูงมากจนเป็น “หุ้นนางฟ้า” นั้น ตกลงมากกว่า 30 เปอร์เซ็นต์โดยเฉลี่ย หุ้นบางตัวตกลงมา 60-70 เปอร์เซ็นต์ในปีเดียว ทั้งๆ ที่บริษัทเองไม่ได้มีอะไรวิกฤติ ยังคงดำเนินการตามปกติและมีกำไร เพียงแต่กำไรอาจจะไม่โตหรือถดถอยลงบ้าง ปัญหาของหุ้นกลุ่มเหล่านี้ก็คือ ที่ผ่านมามันมีราคาแพงเกินไปมาก ค่า P/E ของหุ้นหลายตัวสูงเกิน 50-100 เท่า

นักลงทุนส่วนบุคคลในปี 2561 นั้น หลายรายรวมถึง “VI” และ “เซียนหุ้น” ขาดทุนอย่างหนัก บางรายขาดทุนในระดับ “หายน่ะ” และน่าจะมีย่อยคนที่ยังมีผลงานเป็นบวก ผมเองก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แม้ว่าจะพยายามลงทุนในหุ้นที่ Defensive ตั้งแต่ปลายปี 2560 พอร์ตของผมขาดทุนและนับเป็นการลดลงครั้งที่สามในช่วงเวลา 22 ปีที่ลงทุนเต็มทีในตลาดหุ้นไทย โชคดีที่พอร์ตลดลงมาในระดับเดียวกับดัชนีตลาด ไม่เป็นปี “หายน่ะ” ที่ผมพยายามหลีกเลี่ยงตลอดมา

มองไปข้างหน้า ผมรู้สึกว่าการลงทุนในตลาดหุ้นไทยน่าจะยากขึ้นเรื่อยๆ สิ่งที่ดีๆ ทั้งหลายที่เอื้ออำนวยให้ตลาดหุ้นไทยปรับตัวขึ้นมาต่อเนื่องประมาณ 20 ปีนั้น บัดนี้ผมรู้สึกว่าน่าจะถึงกาล “อวสาน” และนั่นก็น่าจะส่งผลถึงการลงทุนของนักลงทุนที่จะทำให้ไม่สามารถสร้างผลตอบแทนที่ดีเยี่ยมต่อเนื่องอย่างที่เป็นมาในอดีต การสร้างผลตอบแทนระดับ 20-30 เปอร์เซ็นต์ต่อปีหลายปีติดต่อกัน โดยอาศัย “การลงทุน” และไม่ใช้การเทรดหุ้นหรือการปั่นหุ้นนั้น ผมคิดว่าจะเป็นไปได้ยากมาก และนี่ก็จะเป็น “อวสานของเซียนหุ้น” ด้วย อย่างไรก็ตาม ผมคิดว่าเรายังคงต้องลงทุนต่อไป ผมยังคิดว่าการลงทุนในตลาดหุ้นนั้น อย่างไรเสียก็ยังดีกว่าการลงทุนในทรัพย์สินอื่น เพียงแต่ว่าเราจะต้องเข้าใจว่ามันไม่ใช่สิ่งที่จะทำให้เรารวยได้อย่างรวดเร็วเหมือนที่ผ่านมา

ดร. นิเวศน์ เหมวชิรวรากร

ผลการลงทุนของผมที่ผ่านมา
เปรียบเทียบกับผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์

ปี	ผลตอบแทน ของผม	ผลตอบแทน ของตลาด	ผลต่างผลตอบแทน ของผมกับ ผลตอบแทนของตลาด
2540	12.90	-52.70	65.50
2541	45.80	-4.50	50.30
2542	46.20	35.50	10.80
2543	22.20	-44.10	66.30
2544	71.20	12.90	58.30
2545	74.70	17.30	57.40
2546	145.50	116.60	28.60
2547	-28.20	-13.50	-14.70
2548	23.90	6.80	17.10
2549	36.60	-4.80	41.40
2550	7.10	26.20	-19.10
2551	-14.60	-47.50	32.90
2552	140.50	63.30	77.20
2553	66.80	40.50	26.30
2554	36.00	-0.70	36.70
2555	66.10	35.80	30.30
2556	2.70	-6.70	9.40
2557	14.90	15.30	-0.40
2558	1.30	-14.00	15.30
2559	30.40	19.80	10.60
2560	21.80	13.70	8.10
2561	-9.90	-10.80	0.90
เฉลี่ย 22 ปี	37.10	9.30	27.80
เฉลี่ย 22 ปีแบบทบต้น	30.90	3.20	27.70

เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์สุทธิ

สิ้นปี	การเปลี่ยนแปลงของมูลค่า สินทรัพย์สุทธิของผม	การเปลี่ยนแปลงของดัชนี ตลาดหลักทรัพย์
2539	100.00	100.00
2540	112.90	47.30
2541	164.60	45.20
2542	240.80	61.20
2543	294.10	34.20
2544	503.50	38.60
2545	879.70	45.30
2546	2,157.00	97.90
2547	1,548.00	84.70
2548	1,918.00	90.50
2549	2,620.00	86.20
2550	2,806.00	108.80
2551	2,396.00	57.10
2552	5,762.00	93.20
2553	9,611.00	130.90
2554	13,071.00	130.00
2555	21,709.60	176.50
2556	22,295.80	164.70
2557	25,626.80	189.90
2558	25,959.90	163.30
2559	33,853.20	195.60
2560	41,231.10	222.30
2561	37,149.20	198.30

ดร. นิเวศน์ เหมวชิรรากร

SE-ED

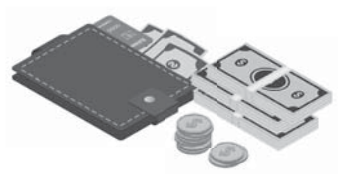
สารบัญ

บทเรียนจากหุ้นแก๊งนางฟ้า	13
ความเจ็บปวดของ VI	18
อวสานของเซียนหุ้น	23
อวสานของนักลงทุนรายย่อย	28
อวสานของหุ้น IPO	33
หมิ่นอัย 61	38
เสือ สิงห์ กระต๊อ แมว	43
Fact vs Imagination	48
อิทธิพลของการลงทุนใน RMF-LTF	53
คนขวางโลก	57
Chinese Story	62
แบงก์ Disrupt ตัวเอง	67
In Search of Healthier and Longer Life	72
จุดยืนของชีวิตและการลงทุน	77
ทักษะที่กำลังหมดค่า	82
บทเรียนจากสตาลินกราด	87
ศึกชิงนิว	92

ICO (Initial Coin Offering)	97
Start-up-Shutdown	102
หาเครือข่ายในดวงดลาม	107
Block Trade อวูรทำล่ายล้ารงสูง	112
P/E ของหุ้นควรจะเป็นเท่าไร	117
Process & Proceeds	122
Super Japan	127
เล่นกับราคาน้ำมัน	132
เวลาซื้อ-ขายหุ้น	137
แก็ว 3 ดวงของบัพพิพต	142
แถ่ง (หุ้น) ด้วยเครื่องสำอาง	147
กระแส “ออเจ้า”	152
การโง่งในตลาดหุ้น	157
ของปลอมในตลาดหุ้น	162
จุดเปลี่ยนของชีวิต	167
ชั่วคราร vs ถาวร	172
ตลาดคู่	177
ต่างชาติขายหุ้นไทย	182
นักลงทุนผู้ยิ่งใหญ่ของโลก	187
ปรัชญาของการลงทุน	192
พองสบู่ที่กำลังแตก	197
มิดที่กำลังตกลู่พื้น	202
วิกฤตตลาดหุ้นจะมาเมื่อไร	207
หุ้นปราบเซียน	213

อยากเป็น VI ต้องทำอะไร218	218
อวสานของ Trader223	223
อวสานของความไร้ตรรกะในตลาดหุ้น228	228
อหังการของหุ้นเต่า233	233
Digital Revolution กับหุ้นไทย238	238
หุ้นตก243	243
ความจริง ความรู้ จินตนาการ248	248

SE-ED

SE-ED

บทเรียนจากหุ้นแก๊งนางฟ้า

ช่วง ประมาณ 1-2 ปีที่ผ่านมา มีปรากฏการณ์ของหุ้นตัวเล็กถึงกลางกลุ่มหนึ่งที่มีเส้นทางหรือพฤติกรรมที่น่าสนใจมาก ควรแก่การศึกษาเพื่อเป็นบทเรียนให้กับนักลงทุน โดยเฉพาะที่เป็น VI ได้เข้าใจถึงเรื่องของ “จิตวิทยา” และกระบวนการสร้างสรรค์ราคาหุ้นจนเกิดเป็น “ฟองสบู่” และ การ “แตก” ของฟองสบู่ที่ทำให้คนบางคนมหาศาลและทำให้หลายคน “เจ๊ง” อย่างหนัก โดยที่ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นในยามที่ดัชนีตลาดหลักทรัพย์เคลื่อนไหวเป็นปกติและมีความผันผวนน้อยมาก

หุ้นในกลุ่มนี้น่าจะมีไม่น้อยกว่า 10 ตัว ทุกตัวเป็นบริษัทที่มีกำไรค่อนข้างดีถึงดีมาก วัตถุประสงค์ทางการเงินที่มีหนี้้น้อย ส่วนหนึ่งเพราะขายสินค้าเป็นเงินสด ส่วนใหญ่ขายสินค้าผู้บริโภคที่มียี่ห้อดีหรือบางตัวดีมาก ทำให้มีกำไรต่อยอดขายค่อนข้างสูง ผลกำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก็ค่อนข้างสูง อาานิสงส์ส่วนหนึ่งจากการที่บริษัทไม่ต้องใช้ทุนมากในการสร้างโรงงานหรืออาคารเพื่อผลิตหรือขายสินค้า นอกจากนั้น ผู้บริหารก็มักจะเป็นคนหนุ่มสาว และมักเป็นคนที่กำลังสร้างบริษัทจากที่มีขนาดเล็กจนเติบโตใหญ่ และนำบริษัทเข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ ชื่อเสียง วัสดุทัศน และผลงานในการนำบริษัทไปสู่อนาคตที่จะเติบโตต่อไปนั้น ดูเหมือนจะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง

“การเติบโต” ซึ่งเป็นเหมือน “จอกศักดิ์สิทธิ์” ของการลงทุน โดยเฉพาะในช่วงที่ตลาดหุ้นบูมของบริษัทเหล่านั้นก็ดูเหมือนจะดี เพราะหลังจากที่บริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กำไรของบริษัทก็เติบโตหลายตัวดู “ก้าวกระโดด” และแหล่งที่เติบโตนั้นดูเหมือนว่าจะมีศักยภาพที่สูงมากที่จะโตต่อไปได้อย่างไม่จำกัด เช่น จาก “ตลาดจีน” หรือจากธุรกิจหรือโครงการใหม่ๆ ที่ยังมีโอกาสที่จะโตต่อไปได้มหาศาล ทั้งๆ ที่ก่อนเข้าตลาดหุ้นนั้น ส่วนใหญ่กำไรก็ไม่ได้โตอะไรนัก สินค้าหรือธุรกิจของบริษัทเองก็ไม่ได้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่อะไรในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ในตลาดหุ้นนั้น ไม่มีใครสนใจอดีต “เราต้องมองไปข้างหน้า” อย่าลืมว่า “จินตนาการสำคัญกว่าความรู้และความจริง”

เพียงแค่วันแรกที่เข้าตลาด หุ้นกลุ่มนี้ก็วิ่งขึ้นไปสูงลิ่ว บางตัวเป็นร้อยๆ เปอร์เซนต์ก็มี มูลค่าการซื้อขายหุ้นสูงลิ่ว ตีความได้ว่าคนเข้ามาซื้อและขายหุ้นเปลี่ยนมือกันโดยเฉลี่ยแทบจะวันต่อวัน มูลค่าตลาด หรือ Market Cap. ของหุ้นจากราคา IPO ที่หลายพันล้านบาทในเวลาไม่นาน ก็กลายเป็นหมื่นล้านบาท และต่อมาก็กลายเป็นหลายหมื่นหรือเป็นแสนล้านบาทสำหรับหุ้นบางตัว เจ้าของหุ้นที่มักจะยังมีอายุน้อยเมื่อเทียบกับนักธุรกิจหรือเจ้าของหุ้นตัวอื่นกลายเป็นเศรษฐีหรือมหาเศรษฐี “ในชั่วข้ามคืน” จากตัวเลขความมั่งคั่งจากราคาหุ้น หลายๆ คนก็ทยอยขายหุ้นออกและรับเงินสดจริงแทนมูลค่าหุ้นที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ในอนาคต เหตุผลในการขายหุ้นนั้น ส่วนใหญ่ก็บอกว่าเพื่อที่จะ “เพิ่มสภาพคล่อง” ให้กับหุ้นทั้งๆ ที่หุ้นนั้นมีสภาพคล่องสูงจนล้นเกินอยู่แล้ว

ราคาและมูลค่าหุ้นที่สูงขึ้นมากและรวดเร็ว ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของผลประกอบการของบริษัท และเรื่องราวหรือสตอรี่ที่ก่อให้เกิด “จินตนาการ” ว่าบริษัทนั้นจะกลายเป็นบริษัท “ระดับโลก” ทำให้คนลืมนึกถึงความถูกต้องของหุ้นที่กระโดดขึ้นจากราคา IPO ที่มีค่า P/E ประมาณ

20-25 เท่า หรือบางตัว 30 เท่า นั้น กลายเป็นหุ้นที่มี P/E เป็น 50-100 เท่า ซึ่งแม้แต่หุ้นไฮเทคที่เป็นซูเปอร์สต็อกระดับโลกยังต้องอายุ ไม่ต้องพูดถึงราคาหุ้นที่ขึ้นไปหลายเท่า หรือบางตัวขึ้นไปเป็น 10 เท่าในเวลาไม่กี่ปีนั้น ส่งผลให้หุ้นเหล่านั้นกลายเป็น **“หุ้นนางฟ้า”** ของนักลงทุนบางกลุ่ม โดยเฉพาะที่เป็นนักลงทุนส่วนบุคคลรายใหญ่และสถาบันนักลงทุน เช่น พวกกองทุนรวมที่มีพลังเงินมหาศาลที่สามารถ Corner หรือกวาดซื้อหุ้นขนาดเล็กและกลางที่มีหุ้นหมุนเวียนจำนวนน้อยเหล่านั้นจนเกือบหมดได้

การปรากฏตัวเป็น “ผู้ถือหุ้นใหญ่” ของนักลงทุนรายใหญ่ที่เข้าไปซื้อหุ้นนางฟ้าเหล่านั้น เป็นสิ่งที่ยิ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่า หุ้นเหล่านั้นดีจริง และราคายัง “ไม่แพง” และอาจจะเป็นตัวบอกว่าการลงทุนรายย่อยไม่ต้องห่วงว่าราคาจะลดลง แต่เหนือสิ่งอื่นใดก็คือ ราคาจะวิ่งสูงขึ้นไปอีกอย่างรวดเร็ว เพราะหุ้นส่วนใหญ่นั้นถูกเก็บไปจนเกือบหมดแล้ว ผลก็คือ หุ้นก็ยังปรับตัวขึ้นไปอีก ในไม่ช้านักลงทุนโดยเฉพาะรายใหญ่ที่เข้าไปเล่นก็กลายเป็น “เทพ” ที่เข้าไปเกี่ยวพันกับ “นางฟ้า” โดยที่นางฟ้านั้นดูเหมือนจะทยอยเกิดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามหุ้นใหม่ๆ ที่มีคุณสมบัติคล้ายๆ กัน เกือบทุกตัวที่เข้ามาจดทะเบียนในตลาดนั้น ต่างก็มีพฤติกรรมราคาและเรื่องราวคล้ายๆ กัน นับถึงปัจจุบันน่าจะไมต่ำกว่า 10 บริษัท ซึ่งผมอยากจะเรียกว่าเป็นหุ้น **“แก๊งนางฟ้า”** ตามแบบที่ดาราสาวในวงการบันเทิงบางกลุ่มใช้เรียกตนเอง

นอกจากมีนางฟ้าและมีเทพแล้ว สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะทำให้ทุกอย่างดำเนินต่อไปถึงจุดสุดยอด (ราคาหุ้น) ได้ ที่สำคัญก็คือ จะต้อง มี **“สวรรค์”** และนี่ก็คือภาวะตลาดหุ้นและการเก็งกำไรที่เอื้ออำนวย และเวลาที่ว่าก็คือ ในช่วงตั้งแต่ไตรมาสสุดท้ายของปี 2560 ต่อเนื่องมาจนถึงประมาณเดือนเมษายนต่อเดือนพฤษภาคมปีนี้ ซึ่งเป็นช่วงของการประกาศงบของบริษัทจดทะเบียนไตรมาส 1 นี่คือช่วงเวลา que หุ้นในกลุ่มหรือ

แก๊งนางฟ้าวิ่งขึ้นสู่จุดสูงสุด ซึ่งก็ “บังเอิญ” เป็นช่วงที่ตลาดหุ้นไทยกำลังวิ่งขึ้นเป็นเรื่องเป็นราวจากดัชนีประมาณ 1,500 กว่าจุด กลายเป็น 1,600 กว่าจุด ขึ้นอีก 1,700 กว่าจุด และขึ้นไปถึง 1,800 กว่าจุดในเดือนกุมภาพันธ์ที่มีการประกาศงบปี 2560 พร้อมๆ กับปริมาณการซื้อขายหุ้นต่อวันที่เพิ่มขึ้นเป็นวันละ 60,000-70,000 ล้านบาทเป็นเรื่องปกติ ในเวลานั้นนักลงทุนต่างก็ “ฮึกเหิม” เนื่องจากดัชนีตลาดหุ้นไทยได้ทะลุจุดสูงสุดตลอดกาลที่เกิดขึ้นเมื่อกว่า 20 ปีมาแล้ว

หลังจากการวิ่งขึ้นสู่จุดสูงสุดของหุ้นในกลุ่มแก๊งนางฟ้าแต่ละตัวแล้ว หุ้นเหล่านั้นก็ทยอยปรับตัวลงอย่างแรง น่าจะพอๆ กับช่วงขาขึ้นและบางตัวแรงกว่า ส่วนใหญ่แล้วเหตุของการปรับตัวลงแรงนั้น มักจะไม่มีเหตุการณ์พิเศษอะไรนอกจากผลประกอบการที่น่าผิดหวังและข่าวลือ หรืออาจจะ “Inside” หรือ “ข้อมูลภายใน” ว่าผลประกอบการจะ “ไม่ดี” ที่หนักหน่วงก็อาจจะเป็นเรื่องของความไม่โปร่งใสของผู้บริหารหรือข่าวลือเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว นอกจากนั้น ก็อาจจะเป็นเรื่องของความเชื่อที่ว่า “รายใหญ่ขายหุ้น” เป็นต้น การตกลงมาของหุ้นนางฟ้า นั้น ส่วนมากแล้วตกลงมาแรงมาก อย่างน้อยก็หลายสิบเปอร์เซ็นต์ บางตัวตกลงมากกว่าครึ่งของราคาที่เคยขึ้นสูงสุด บางตัวตกลงมาแรงกว่านั้น เช่น เหลือมูลค่าเพียง 20-30 เปอร์เซ็นต์ของราคาสูงสุด หุ้นนางฟ้าเกือบทุกตัวกลายเป็น “นางฟ้าตกสวรรค์” คนที่เข้าไปลงทุน โดยเฉพาะที่เข้าไปซื้อหุ้นในระดับ P/E ที่สูงกว่า 50 เท่าขึ้นไป กลายเป็น “หายนะ” คนที่เข้าไปซื้อเร็วและขายออกไปก่อน ซึ่งอาจจะรวมถึงนักลงทุนรายใหญ่ก็อาจจะยังได้กำไรมหาศาล แม้ว่าจะขายหลังจากที่หุ้นตกลงมามากแล้ว

คงยังมีคนจำนวนไม่น้อยที่ยังเข้าไป “ซัชนซื้อ” หุ้นที่ตกลงมามาก เช่น ตกลงมาครึ่งหนึ่งแล้วจาก “ยอดดอย” พวกเขาคิดว่ากิจการของบริษัท เป็นกิจการที่ดีหรือดีมาก ยังไงก็ต้อง “ไต่” หลายคนก็ไม่ได้ขายหุ้น เพราะยังเชื่อมั่นใน “พื้นฐาน” ของกิจการที่ “ดีเยี่ยม” เหนือสิ่งใด หุ้นที่ตกลงมานั้น “ตัวบริษัทไม่ได้เป็นอะไรมาก” ทั้งหมดนั้นผมเชื่อว่าเป็นเพราะ นักลงทุนยังติดอยู่กับเรื่องเดิม หรือสตอรี่เดิมของบริษัทที่ถูกปล่อยออกมา พร้อมๆ กับราคาหุ้นที่ขึ้นแรง จนเขาเชื่อว่ามันเป็นเรื่องจริงทั้งหมด และลืมนึกถึงราคาหุ้นที่สูงจะแพง เนื่องจากกระแสหุ้นเติบโตกำลังมาแรงในช่วง นั้น และในแนวคิดของ Growth Investment หรือการลงทุนในหุ้นเติบโต นั้น ราคาไม่ใช่ประเด็นของการซื้อหรือขายหุ้น พวกเขาคิดว่า หุ้นแพง P/E สูง “เดียวถ้าใครโตะทันและทำให้ค่า P/E ลดลงมาเอง”

ผมไม่รู้ว่ขนาดของ “หุ้นแก๊งนางฟ้า” จากนี้จะเป็นอย่างไรต่อไป สิ่งที่ผมคิดว่านักลงทุนจะต้องคิดก็คือ ลืมเรื่องทั้งหมดที่เราเคยรับรู้ในช่วง ที่มันกลายเป็นหุ้นนางฟ้า ลองคิดใหม่และกลับไปดูความเป็นจริงที่ผ่านมา ว่ามันโดดเด่นแค่ไหนจริงๆ และโอกาสที่มันจะเติบโตได้มากน้อยแค่ไหน โดยที่อย่าจินตนาการโดยมองโลกในแง่ดีเกินไป เสร็จแล้วลองเปรียบเทียบกับราคาหุ้นในปัจจุบันว่าคุ้มค่าที่จะซื้อไหม

เหนือสิ่งอื่นใดก็คือ ถ้าค่า P/E ยังไงก็เกิน 40-50 เท่าอยู่ดี ก็จะต้อง คิดหนักมากกว่าควรซื้อหรือไม่ โดยเฉพาะในยามที่ตลาดหุ้นไม่ใช่ “สวรรค์” อย่างที่เคยเป็น

ความเจ็บปวดของ VI

ใน ช่วงที่ตลาดหุ้นตกลงมาต่อเนื่องนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในหมู่นักลงทุนก็คือ **ความรู้สึก “เจ็บปวด” ในใจ** นักลงทุนจำนวนมากต้องทำอะไรบางอย่างเพื่อลดอาการเจ็บปวดนั้น ส่วนมากแล้วก็จะขายหุ้นทิ้ง “ตัดขาดทุน” เพราะทนเห็นหุ้นที่ถ้อยอยู่ตกลงไปเรื่อยๆ ไม่ไหว บางคนก็ “ซื้อถัว” คือซื้อหุ้นในราคาที่ลดลง เพื่อถัวเฉลี่ยกับต้นทุนเดิม ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยลดลง โดยหวังว่าเมื่อหุ้นปรับตัวขึ้นมา อัตราการขาดทุนจากหุ้นตัวนั้นจะได้ลดลงเร็วขึ้น นี่ก็เป็นเรื่องของการเจ็บปวด เนื่องจากราคาหุ้นที่เปลี่ยนแปลงไปรุนแรง ที่มักจะก่อให้เกิดการเจ็บปวดกันถ้วนหน้า

แต่การเจ็บปวดในตลาดหุ้นของนักลงทุน โดยเฉพาะที่เป็น VI และลงทุนระยะยาวนั้นมีมากมาย บ่อยครั้งเราก็ต้อง “ทน” ที่จะไม่ทำอะไร เพื่อที่จะลดอาการเจ็บปวดนั้น เพราะการทำ อาจจะทำให้เราต้องขายและ/หรือซื้อหุ้น ซึ่งถ้าเราทำบ่อยๆ เราก็จะไม่ใช่นักลงทุนระยะยาวที่เน้นถือหุ้นโดยอิงจากพื้นฐานระยะยาวของกิจการเป็นหลัก กลายเป็นนักเก็งกำไร หรือนักลงทุนระยะสั้น ซึ่งอิงอยู่กับจิตวิทยาและปัจจัยอื่นๆ ที่คาดการณ์ได้ยาก ซึ่งในที่สุด ก็ทำให้เรา “แพ้” และไม่ประสบความสำเร็จในการลงทุนระยะยาว

ความเจ็บปวดของ VI นั้น ถ้าพูดถึงการ “ขาดทุน” จากการลงทุนแล้ว ผมคิดว่าน่าจะเป็นเรื่องที่ไม่ได้เจ็บมากถ้าการขาดทุนนั้นไม่ได้รุนแรงจนกลายเป็นหายนะ เช่น เป็นการขาดทุนไม่เกิน 20 เปอร์เซ็นต์ในระหว่างปี

เหตุผลก็เพราะว่าการลงทุนถือหุ้นระยะยาว เป็นที่เข้าใจได้ว่า นานๆ ครั้งหุ้นมันก็ต้องปรับตัวลงบ้าง แต่ถ้าปรับตัวลงติดต่อกันหลายปี หรือผลตอบแทนในช่วงสองสามปีที่ผ่านมาั้นย่ำแย่ แบบนี้ VI ก็คงต้องรู้สึกเจ็บปวดแน่นอน แต่สิ่งที่ทำให้เจ็บปวดที่สุดนั้น น่าจะเป็นเรื่องของการขาดทุนของพอร์ตโดยรวม แล้วมันยังเป็นการขาดทุนที่เลวร้ายกว่าการลดลงของดัชนีตลาดอย่างมีนัยสำคัญอีกด้วย และนี่ก็คือสิ่งที่ผมคิดว่าน่าจะกำลังจะเกิดขึ้นในปีนี้สำหรับ VI จำนวนมาก เหตุผลก็คือ ปีนี้ดูเหมือนว่าหุ้นตัวเล็กและกลางจะทำผลงานได้ย่ำแย่เมื่อเทียบกับหุ้นขนาดใหญ่ ผมคิดว่า VI หลายคนอาจจะขาดทุนเกินกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ ผลจากการที่ “หุ้น VI” หลายๆ ตัวที่เป็นหุ้น “ยอดนิยม” ตกลงมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ในช่วงปีนี้

การ “เปรียบเทียบ” นั้น น่าจะเป็นแหล่งของความเจ็บปวดมากที่สุดของนักลงทุนซึ่งรวมถึง VI ขณะเดียวกัน มันก็เป็นเรื่องที่จำเป็น เพราะมันเป็นมาตรฐาน หรือเป็นเครื่องวัดว่าวิธีการลงทุนที่เราทำอยู่นั้นมันถูกต้องแค่ไหน ถ้าเราลงทุนไปเรื่อยๆ “วันต่อวัน” หรือแม้แต่ “ปีต่อปี” โดยไม่ได้เปรียบเทียบกับอะไรเลย รวมถึงดัชนีตลาด บางทีเราก็คงจะไม่รู้ว่าเราไม่ควรลงทุนเองเลยก็ได้ เหตุผลง่ายๆ ก็คือ เราสามารถสร้างผลตอบแทนพอๆ กับดัชนีตลาดได้เสมอ โดยการลงทุนในกองทุนอิงดัชนี เช่น SET 50 ที่คิดค่าบริหารต่ำสุด เป็นต้น

การเปรียบเทียบกับผลงานการลงทุนของเพื่อนหรือคนที่เรารู้จัก ก็เป็นแหล่งที่สร้างความเจ็บปวดให้กับ VI ไม่น้อย และผมคิดว่ามันไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์อะไร รังแต่จะเป็นโทษ เพราะเราอาจจะปรับวิธีการลงทุน ซึ่งอาจจะไม่ถูกต้อง และไม่ได้ปรับปรุงวิธีการลงทุนของเราให้ดีขึ้นด้วย เหตุผลก็เพราะว่า ข้อแรก เราอาจจะไม่ได้ข้อมูลผลตอบแทนของคนอื่นที่ถูกต้องก็ได้ เราอาจจะเห็นว่าหุ้นบางตัวของเพื่อนนั้นเติบโตดีมากกว่า

หุ้นของเรา แต่เราก็ไม่รู้ว่ต้นทุนเขาเป็นอย่างไร เช่นเดียวกัน เราอาจจะไม่รู้ว่หุ้นบางตัวของเขาก็อาจจะขาดทุนหนัก หรือเขายังมีทรัพย์สินอย่างอื่นอีกมากน้อยแค่ไหน และมันสร้างผลตอบแทนอย่างไร คำพูดของคนอื่นที่ว่าได้ผลตอบแทนเท่าไรในแต่ละปีหรือแต่ละช่วงเวลาเองนั้น บางทีก็อาจจะเชื่อถือไม่ได้ หรือไม่ถูกต้อง คนบางคนมีพอร์ตหรือมีหุ้นที่มีมูลค่ามากขึ้นมากนั้น อาจจะมาจากการนำเงินจากแหล่งอื่นที่มีมากกว่าของเรามาก หรือมีการกู้ผ่านการใช้มาร์จินมาลงทุนก็ได้ ดังนั้น การเปรียบเทียบผลการลงทุนกับคนอื่น โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาอันสั้น เช่น ไม่ถึง 10 ปีนั้น ผมคิดว่ามีแต่จะทำให้เจ็บปวด เพราะแม้ว่าผลงานของเราจะ “ดูดีมาก” แต่ “เหนือฟ้าก็ยังมืฟ้า” เราจะหาความสุขได้ยากมาก และก็มักจะพบแต่ความเจ็บปวด แม้ว่าเราจะทำได้ด้อยอยู่แล้ว

“หุ้นลง หุ้นของเราก็ลงด้วย แต่เวลาหุ้นขึ้น หุ้นเรากลับไม่ขึ้น” นี่ก็เป็นความเจ็บปวดที่ทำให้นักลงทุนจำนวนมากต้องขายหุ้นทิ้งในที่สุดเพื่อลดความเจ็บปวด แต่หลายคนก็กลับเจ็บปวดอีกครั้ง เพราะหลังจากนั้นหุ้นตัวนั้นก็ปรับตัวกลับขึ้นมา การเป็น VI นั้น เราจะต้องอดทนต่อความผันผวนของหุ้นได้ดีกว่าคนอื่น เพราะอย่างที่บ๊พเพตต์เคยพูดไว้ว่า “ตลาดหุ้นเป็นเครื่องมือในการเคลื่อนย้ายเงินจากคนที่อดทนไม่ได้ไปสู่คนที่อดทนรอได้” ดังนั้น เวลาเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว เราต้องคิดเสมอว่าการผันผวนของหุ้นนั้นไม่ได้จำเป็นว่าจะต้องสอดคล้องกับดัชนีตลาดเสมอไป โดยเฉพาะหุ้น VI ที่มักจะถูกกำหนดโดยพื้นฐานและผลประโยชน์มากกว่าจากอิทธิพลของตลาดหุ้น

การประกาศผลประโยชน์การรายไตรมาสที่ “น่าผิดหวัง” ดูเหมือนว่าจะเป็นความเจ็บปวดพอสมควรสำหรับ VI ที่ลงทุนโดยที่คาดหวังว่าผลประโยชน์ของบริษัทจะดีขึ้นเรื่อยๆ ในระยะยาว หลายคนอาจจะขายหุ้นทิ้งเพื่อลดความเจ็บปวด โดยเฉพาะถ้ามันเป็นความผิดหวังซ้ำมาก

กว่าหนึ่งไตรมาส อย่างไรก็ตาม การทำแบบนี้แน่นอนอาจจะไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้อง เหตุผลเพราะว่าบริษัทเองอาจจะมีช่วงเวลาที่ไม่ดี ซึ่งอาจจะใช้เวลาเป็นปี หรือมากกว่านั้น ก่อนที่กำไรจะดีขึ้นตามปกติ เนื่องจากบริษัทอาจจะอยู่ระหว่างการลงทุนขยายงานที่ต้องใช้เวลาก่อนที่จะทำกำไรได้ หรือภาวะเศรษฐกิจหรืออุตสาหกรรมในช่วงนั้นอาจจะไม่เอื้ออำนวย ในกรณีดังกล่าว หากเห็นว่าการก็ยังแข็งแกร่ง หรืออาจจะแข็งแกร่งยิ่งขึ้น เราก็อาจจะต้องอดทนรอ อย่าขายแม้หุ้นจะตก

ความเจ็บปวดของ VI นั้น บางครั้งก็เพราะพบว่า **ผู้บริหารบริษัทของเราทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง** เช่น ทำผิดกฎเกณฑ์หรือผิดจรรยาบรรณของการเป็นบริษัทจดทะเบียน ตัวอย่างเช่น การใช้ข้อมูลภายในในการซื้อขายหุ้นหรือตกแต่งบัญชี หรือบางทีก็ทำในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์หรือเสียหายต่อบริษัท เช่น การซื้อทรัพย์สินหรือธุรกิจที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือผลกำไรที่คุ้มค่า หรือมีการจัดสรรกำไรอย่างไม่เหมาะสม เช่น การจ่ายเงินปันผลในระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ทั้งๆ ที่บริษัทไม่ได้มีการเติบโตทางธุรกิจนัก และมีเงินสดมาก การที่บริษัทกระทำดังกล่าวนี้ อาจจะมาจากเรื่องของการฉ้อฉล หรือทำเพราะผู้บริหารไม่ได้เป็นผู้ถือหุ้นหลัก จึงอาจจะตัดสินใจโดยไม่ได้คำนึงถึงผู้ถือหุ้นเท่าที่ควร ส่งผลให้ราคาหุ้นหรือมูลค่าหุ้นของบริษัทต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ความเจ็บปวดแบบนี้ บางทีเราก็จะต้องอดทนเช่นเดียวกันหากเห็นว่าพื้นฐานของกิจการยังดี ปัญหาที่เกิดขึ้นยังพอรับได้ และหุ้นมีราคาต่ำกว่าพื้นฐานพอสมควร ดังนั้น การขายหุ้นทิ้งเพื่อลดความเจ็บปวดอาจจะไม่ใช่สิ่งที่ดีนัก

สุดท้ายที่จะพูดถึงก็คือ **เรื่องของความเสียหายและเสียใจที่มักเกิดขึ้นบ่อยๆ** โดยที่ความเสียหายนั้นมักจะเกิดขึ้นในช่วงที่ตลาดหุ้นดี ราคาหุ้นขึ้นกันต่อเนื่องอย่างรวดเร็ว บางครั้งเรา “เล็ง” ที่จะซื้อหุ้นบางตัว แต่เรา “ต่อรองราคา” มากเกินไป โดยการตั้งเสนอซื้อ แทนที่จะเคาะซื้อ แต่แล้ว

ราคาก็วิ่งขึ้นไปแรง ทำให้เราพลาด และไม่ต้องการไล่ซื้อตาม สุดท้ายราคาหุ้นตัวนั้นขึ้นไปมาก เราารู้สึกว่าเราพลาดกำไรไปมากมาย เนื่องจากเรา “เหนียวเกินไป” เราารู้สึกเจ็บปวด ตรงกันข้าม ในช่วงที่หุ้นตก และเรากำลังคิดว่าจะขายหุ้น แต่แล้วเราไม่ได้ขาย และหุ้นตกหนักลงไปอีก จนเราขาดทุนจากที่เคยกำไร เราารู้สึกเสียใจและเจ็บปวด อย่างไรก็ตาม เรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถคาดการณ์ได้ เรารู้ต่อเมื่อมันเกิดขึ้นแล้ว ดังนั้น เราต้อง “ทำใจ”

มีเรื่องเจ็บปวดในตลาดหุ้นตลอดเวลา ถ้าเราไม่ฝึกฝนการ “ทำใจ” ให้ถูกต้อง เข้มแข็ง โอกาสที่ความเจ็บปวดจะมาทำร้ายเราทั้งในเรื่องของจิตใจและผลการลงทุนก็จะสูง การเป็น VI และลงทุนระยะยาวนั้น การมีจิตใจที่มั่นคง มีความอดทนและอดกลั้นสูง จะมีความสำคัญเท่าๆ กับความรู้ในเรื่องของการลงทุน

SE-ED

ฝ่าวิกฤติหุ้น ด้วย VI พันธุ์แท้

ปี 2561 น่าจะเป็นปีสิ้นสุดความเฟื่องฟูของหุ้นขนาดเล็กและกลางที่เคยทำผลตอบแทนสุดยอดเยี่ยมให้กับนักลงทุนส่วนบุคคล ที่รวมถึงนักเล่นหุ้นรายย่อย นักลงทุนเน้นคุณค่าหรือ VI นักลงทุนรายใหญ่ หรือแม้แต่ “เซียนหุ้น” และผู้บริหารกองทุนบางแห่ง เพราะหุ้นขนาดเล็กและกลางโดยเฉพาะที่เป็น “หุ้นนางฟ้า” หรือหุ้นที่เคยเติบโตและให้ผลตอบแทนการลงทุนสุดยอดเยี่ยมในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นั้น ตกลงมาอย่างหนัก แทบจะเป็น “หายนะ” คือมากกว่า 30 เปอร์เซนต์ ทั้งๆ ที่ดัชนีตลาดหุ้นโดยรวมลดลงมาเพียง 11 เปอร์เซนต์

การตกลงมาของหุ้นดังกล่าวนี้ น่าจะเป็นการปรับตัวครั้งใหญ่ ไม่ใช่เฉพาะของราคาหุ้น แต่เป็นการปรับมุมมองของนักลงทุนต่อภาพใหญ่ทางเศรษฐกิจและตลาดหุ้นในอนาคตที่อาจจะไม่สดใสเหมือนเดิม และที่สำคัญยิ่งกว่าก็คือ การปรับความคิดเกี่ยวกับการลงทุนในหุ้นว่าจะต้องมีเหตุผลมากขึ้นและเป็นแบบ “VI พันธุ์แท้” ที่ต้องคำนึงถึง “คุณค่า” ของการลงทุนเสมอ และต้องไม่ตามอารมณ์และความ “ไร้ตรรกะของตลาดหุ้น” ในยามที่ตลาดเฟื่องฟูมากๆ

การ “ฝ่าวิกฤติ” ของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหุ้นตัวเล็กและนักลงทุนส่วนบุคคลที่กล่าวถึงในหนังสือเล่มนี้ ไม่ได้หมายความว่านักลงทุนส่วนบุคคลควรจะเลิกลงทุนเอง แต่พวกเขาจะต้องปรับความคิดให้เหมาะสม เฉพาะอย่างยิ่งก็คือ จะต้องลดการมองหุ้นในระยะสั้นลง และหันมาเน้นการลงทุนในระยะยาวให้มากขึ้น มองที่พื้นฐานของหุ้นมากขึ้น แทนที่จะมองหา Story หรือเรื่องราวที่น่าตื่นเต้นแต่โอกาสที่จะเป็นจริงมีน้อย พวกเขาจะต้องใช้เหตุผลมากขึ้น และลดอารมณ์ความรู้สึกลง เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการลงทุนระยะยาว และสุดท้ายก็คือ ต้องลดความคาดหวังว่าจะได้กำไรงดงามในระยะเวลาอันสั้นลง และหันมาเน้นกำไรพอสมควรแต่มั่นคงแทน

www.se-ed.com

sbc.fans

ISBN 978-616-08-3325-2

9 786160 833252

220 บาท

การเงินการลงทุน - หุ้น